

Här registrerades DN:s reporter

DN:s reporter Kristoffer Örstadius loggades via sin mobil över 10 000 gånger mellan 18 februari och 17 augusti 2015 av operatören Tele2. DN kan för första gången visa hur kartläggningen via mobilen ser ut.

Text: Kristoffer Örstadius Grafik: Stefan Rothmaier

Var 25:e minut
Mobiltelefonens geografiska plats registrerades i snitt var 25:e minut under sexmånadersperioden. Loggningen sker konstant, även när mobilen inte används.

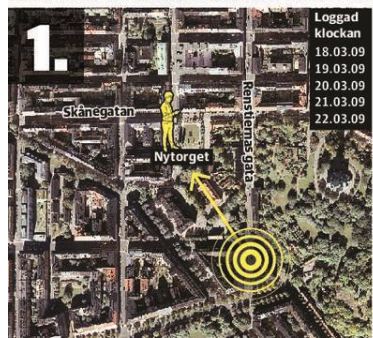
18,1 procent av loggningarna har skett på DN:s redaktion i Marieberg

Markeringarna visar basstationer som, en eller flera gånger, under en sexmånadersperiod har registrerat Kristoffers position.

20,3 procent av loggningarna har skett från en mast vid bostaden i Älvsjö.

Fotnot: Ett fåtal uppgifter har plockats bort ur kartan med hänvisning till källskydd.

Kristoffer Örstadius berättar om tre händelser i sitt liv

1. 5 mars. After-work med kollegor
● Jag och några kollegor besöker krogen Urban deli på Södermalm. Trots att jag inte ringer ett enda samtal eller sms:ar registrerar Tele2 alla kvällens rörelser. En notering från mobilmasten vid DN:s redaktion sker klockan 17.03. Vid 18 loggas jag vid en mast ett stenkast från krogen. Jag är hemma i Älvsjö omkring midnatt.

2. 30 mars. Möte inför artikelpublicering
● Inför publiceringen av ett avslöjande om ett spionprogram i webbläsaren Chrome har jag ett möte med en it-säkerhetsfirma vid Medborgarplatsen. Vi diskuterar granskningen och publiceringen. Tele2 loggar mina positioner vid 27 tillfällen mellan klockan 13.57 och 17.41. Det går till exempel att se att jag åker hem via Södra station.

3. 24 juli. Bärplockning med familjen
● Jag plockar blåbär i Flemingsbergsskogen i Huddinge med barnen. I registret loggas att jag lämnar bostaden strax efter lunch. Kort därefter: två noteringar mellan 13.32 och 14.32 från mobilmaster i blåbärsskogens utkant. Eftersom mastens riktning har sparats framgår det att jag befann mig inne i skogen.

Mobilen spårar dig – överallt

måndag 28 mars 2016

- Du registreras via mobilen dygnet runt, även när du sover. Uppgifterna lagras i ett halvår.
- Geografisk plats har registrerats över 10 000 gånger under sex månader, i snitt var 25:e minut dygnet runt. Loggningen sker konstant, även när mobilen inte används.

○ DN återpublicerar i dag artikelserien ”Våra övervakade liv” som nominerats till flera prestigefulla priser.

Dagislämning. Hemligt affärs-möte. Var man tillbringar natten.

Genom uppgifter om var en person har befunnit sig går det att noggrant kartlägga hur han eller hon lever sitt liv.

Mobiltelefonerna i våra fickor är inte bara praktiska. De fungerar också som en övervakningsmekanism. Svenska mobiloperatörer registrerar uppgifter om var kunderna vistas, information som lagras i stora databaser.

Sedan 2012 är företagen tvungna att spara sådana data i sex månader. De ska lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter vid utredning av grövre brott. Lagen har fått kritik för att vara integritetskränkande, samtidigt som polisen framhåller den som ett viktigt redskap.

För första gången kan DN nu visa hur den sparade informationen ser ut. Tele2 har fattat ett unikt beslut och lämnat ut all sparad information från en reporters mobilabonnemang, på begäran av Dagens Nyheter och reportern själv.

Publiceringen sker efter att vi har gallrat bort de flesta tidsangivelser och ett antal känsliga positioner.

Det rör sig om stora informationsmängder. Under en sexmånadersperiod gjordes 10 174 loggningar av var reportern hade befunnit sig.

Loggning har skett i snitt var 25:e minut, dygnet runt. Bland uppgifterna som sparas finns den uppkopplade mobilmastens koordinater. I storstadsmiljö är det mycket tätt mellan masterna vilket gör det möjligt att på gatu- eller kvartersnivå avgöra en persons positioner.

Registreringen sker i samband med att reportern ringt eller sms:at, men det slutar inte där. Den sker även när mobilen har legat orörd, till exempel nattetid. Förklaringen ligger i hur moderna mobiltelefoner fungerar. Appar och internetjänster kopplar ofta upp sig i bakgrunden, trots att mobilen inte har rörts. Även sådan datatrafik noteras i data-basen.

Därför kartläggs också resor med bil eller tåg längs hela färdrutten. Koordinaterna som Tele2 har sparade ligger förtätade runt till exempel E4 söderut och längs stora järnvägssträckningar. Tillsammans med tidsangivelser ger det en detaljerad bild av var och när reportern har rest.

– Informationen är otroligt integritetskänslig. Du kan kartlägga en persons rörelser på en ganska detaljerad nivå. Genom att komplettera uppgifterna med en analys av antennriktning går det att få en ganska god uppskattning om var man har befunnit sig, säger Stefan Backman, chefsjurist på Tele2.

Loggfilen målar en nära nog komplett bild av hur reportern har rört sig. Flest loggningar har skett från masten som ligger 200 meter från bostaden i södra Stockholm. Dagtid går den mesta trafiken från mobilmasten som heter ”DN, GJÖRWELLSGATAN”, en hänvisning till Dagens Nyheter's adress i Stockholm.

Men genom en analys av filen går det att utläsa betydligt fler detaljer. Det framgår till exempel att reportern har befunnit sig i 49 kommuner under perioden och varit på Skansen två gånger. En torsdagskväll i februari registrerades han i krogtäta kvarter på Södermalm. Varje sådan rörelse har gett avtryck i loggfilerna.

Motsvarande loggning görs av alla mobiloperatörer och för samtliga tolv miljoner mobilabonnemang i Sverige.

Patrik Fältström är en av Sveriges främsta internetexperter och har suttit i regeringens it-råd. Han har fått se hur DN:s loggfil ser ut. Han tror att många inte känner till att positioner lagras även när mobiler inte används aktivt.

– Det är det här som är det farliga med datalagringsdirektivet, och anledningen till att det måste vara korrekt utformat. Vi är flera som har försökt säga detta i åratal, säger han.

Under året har det framkommit att loggade trafikuppgifter inte bara används för utredningar av grova brott. Exempelvis begär Skatteverket allt oftare ut sådana uppgifter.

– Det, i kombination med vad som framkommer här, visar för gemene man hur illa det egentligen är.

Patrik Fältström betonar att operatörer har ett tungt ansvar att hålla uppgifterna hemliga.

– Sekretessen kring detta är ingenting man skojar med. Tänk om någon tar ut information om statsministern eller om personer med skyddade identiteter. Det här är ingen lek, säger han.

Som Dagens Nyheter har rapporterat tidigare i år finns det fall där tele-bolagens anställda har läckt uppgifter om kundernas telefonivanor. I ett av fallen hade Tele2 kommit på en i personalen med att ha förföljt en abonnent genom att spåra dennes geografiska position.

Lagen som kräver loggningen har varit omstridd. Den bygger på EU:s datalagringsdirektiv som drevs igenom för nästan tio år sedan, delvis pådrivet av terrorattackerna i Madrid 2004. Förra året slog EU-domstolen fast att direktivet strider mot de mänskliga rättigheterna och ogiltigförklarade det. Då var de svenska lagarna dock redan införda.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se

Linus Larsson linus.larsson@dn.se

Dagens Nyheter har begärt att få tillgång till de trafikdata som har lagrats från reportern Kristoffer Örstadius mobiltelefon. Vi vände oss till Tele2 som lämnade ut uppgifterna på en cd-skiva. Företagets chefsjurist Stefan Backman säger att de inte har någon skyldighet att lämna ut uppgifterna, men att Tele2 efter noggranna överväganden har gjort ett unikt undantag.

I den grafik som publiceras nedan har ett fåtal koordinater tagits bort med hänvisning till källskydd.

Loggfilerna består av Excel-filer, men om de skulle skrivas ut på papper hade de motsvarat drygt 2 000 A4-sidor.

Fakta.

Första delen: Mobilen övervakar dig

Varje rörelse med mobilen loggas hos operatören. DN kan med unik tillgång till trafikdata visa exakt hur svenskarna kartläggs.

Andra delen: Bolagen vet hur du surfar

En handfull företag kartlägger surfmönster på tiotusentals svenska webbplatser. Många av dem skickar känsliga data till servrar utomlands.

Tredje delen: Information om dig är en handelsvara

Handeln med personlig information har blivit en miljardindustri. De största aktörerna har uppgifter om hundratals miljoner människor i sina register.

Så fungerar datalagring

Lagen kräver att mobiloperatörerna lagrar så kallad trafikdata i sex månader. Den innefattar uppgifter om vem som kommunicerade med vem, när det skedde, var de som kommunicerade befann sig och vilken typ av kommunikation som användes. Själva innehållet i ett sms, mejl eller telefonsamtal sparas inte.

Enligt lagen får trafikuppgifterna endast begäras ut av brottsbekämpande myndigheter, till exempel polisen.

Källa: Post- och telestyrelsen

Kan jag få ut mina trafikdata?

Rättsläget är oklart. Tele2 anser sig inte ha skyldighet att lämna ut trafikdata utan gjorde ett undantag för DN:s granskning.

Det är dock inte förbjudet för en operatör att lämna ut uppgifterna till den person som har abonnemanget.

För frågor om uppgifterna som sparas om dig, vänd dig till din mobiloperatör.

Dela

<http://dagens.dn.se/https://twitter.com/share?url={{shareLink}}&text=Mobilen%20sp%C3%A5rar%20dig%20%E2%80%93%20%C3%B6verallthttps://plus.google.com/share?url={{shareLink}}mailto:?subject=Dagens%20Nyheter:%20Mobilen%20sp%C3%A5rar%20dig%20%E2%80%93%20%C3%B6verallt&body=Ta%20en%20titt%20p%C3%A5:%20Mobilen%20sp%C3%A5rar%20dig%20%E2%80%93%20%C3%B6verallt:%20{{shareLink}}>

Kristoffer Örstadius: Vad gjorde jag i Fruängen?

måndag 28 mars 2016

Känslan är lite konstig. Plötsligt finns det en karta över mitt liv från det senaste halvåret.

Jag sitter i taxin på väg från Tele 2:s huvudkontor i Kista. I handen har jag en cd-skiva, märkt med "Samtalsinformation".

Det är företagets chefsjurist som precis har gjort ett undantag och överlämnat det unika materialet – ett fullständigt register över var jag har varit de senaste sex månaderna.

Det är klart, visst kände jag till att teleoperatörerna loggade mobildata, men känslan av att öppna Excel-filen i ett kartprogram är ändå isande.

Det blir liksom svart på vitt. Plötsligt radas tusentals punkter upp på skärmen. Göteborg, Jönköping, Örebro ... Coop i Västberga, förskolan i Älvsjö, Kolmården ...

Jag blir sittande i flera timmar. Det är lite spännande. Varje prick motsvarar en registrering, ungefär en prick var 25:e minut.

Vad gjorde jag egentligen i Fruängen? En söndagskväll!? Jag sörplar i mig lite te och går några varv i vardagsrummet. Bläddrar i kalendern, läser gamla sms. Och så – nu minns jag. De hade nog extrapris på färsk lax i affären i Fruängen och jag tog en kvälls-promenad och handlade. Jag minns det som en kylig kväll i mars. I Te-le 2:s loggfil finns flera noteringar om bland annat mobilmasternas koordinater och antenriktningar.

Jag tänker: Inte har väl jag något att dölja? Vad spelar detta egentligen för roll?

Men så dyker situationerna ändå upp. Några platser som jag har besökt i tjänsten är mycket känsliga. Det handlar om tillfällen när jag i mitt yrke har träffat hemliga källor, personer vars identitet absolut inte får röjas. Dessa rader raderas direkt i loggfilen innan jag ens fortsätter titta.

Här finns även tillfällen av mycket privat karaktär som förvisso inte är hemliga på något sätt, men som ändå känns lite olustiga att se som punkter i en central registerkarta. Som turen med barnen i blåbärsskogen, den sena "after-worken" med kollegerna och en Ålandskryssning. Positionerna registrerades, trots att mobilen legat orörd i en ryggsäck.

När vi har rensat bort det känsligaste och förberett kartan du ser härintill, raderar jag filerna. Men jag vet ju att alltihop ändå finns kvar någonstans bland Tele2:s servrar.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se